

Justiskomiteen

23.01.24

Høringsinnspill til Prop. 36 S (2023-2024) Opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner (2024-2028) Trygghet for alle.

Pensjonistforbundet takker for muligheten til å gi skriftlig innspill til opptrappingsplanen. Vi vil først og fremst kommentere planen ut fra et eldreperspektiv siden Pensjonistforbundet representerer ca. 250 000 medlemmer, de aller fleste av dem alderspensjonister.

Struktur

Planen har en struktur der en forsøker å beskrive svært ulike grupper utsatte, og med noen ganger overlappende, mens andre ganger unike forslag til tiltak rettet inn mot de ulike gruppene. Dette gjør planen vanskelig å manøvrere seg gjennom.

Lite fokus på eldre og konsekvenser av vold

Ut fra et eldreperspektiv er det skuffende lite som omhandler eldre risikoutsatte spesifikt. Vi mener det er gode grunner til å beskrive eldre utsatte spesielt, blant annet fordi mange eldre i høy alder er avhengig av omsorgsgiver, enten det er snakk om ansatte i helse- og omsorgstjenestene eller noen i nær relasjon. Denne avhengigheten øker risikoen for utsatthet og den øker også muligheten for at volden og overgrepene forblir skjult. Dette er så vidt berørt i planen, men følges ikke opp i tilstrekkelig grad når det kommer til konkrete tiltak og bevilgninger. Fra internasjonal forskning vet vi at eldre som utsettes for vold har økt risiko for sykdom og tidlig død, dette understreker viktigheten av tidlig avdekking og gode, målrettede tiltak.

Personer med demens

En gruppe eldre som har økt risiko for å bli utsatt for vold og overgrep er personer med demens. I dag er det over 100 000 personer som lever med demens i Norge og dette tallet vil øke dramatisk i de neste tiårene. Sykdommen kompliserer bildet og gjør det ekstra vanskelig å avdekke at noe foregår. Det er i tillegg generelt lite kunnskap om tematikken, både innen helse- og omsorgstjenestene og hos politiet. Her er det åpenbart nødvendig med mer kompetanse hos de berørte instansene. Kompleksiteten når det gjelder vold og overgrep mot eldre, at den både kan opptre i familier og i omsorgsrelasjoner, hos hjemmeboende eller på institusjon, gjør at dette feltet hadde tjent på en egen plan, ev en plan som omhandler målgruppene i TryggEst.

Om TryggEst

Pensjonistforbundet støtter planen i beskrivelsen av hvor viktig TryggEst og RVTS'ene er når det gjelder vold i nære relasjoner generelt, og vi vil også understreke, vold mot eldre spesielt.

Det sies i kap 1.9.4 at regjeringen vil videreutvikle TryggEst og legge til rette for at modellen innføres i flere kommuner. Pensjonistforbundet har tidligere krevd, og står fortsatt på samme standpunkt, at TryggEst må innføres i alle kommuner.

Regjeringens gode intensjoner er ikke nok, dette må følges opp av kraftig økning i

tildeling til TryggEst og en kraftig styrkning av RVTS'enes arbeid med vold i nære relasjoner, herunder vold mot eldre.

Pensjonistforbundet anbefaler at risikovurderingsverktøyet RITE, som er utviklet for TryggEst i størst mulig grad tas i bruk som et verktøy for å vurdere risikoen for vold mot eldre, og andre grupper. Pensjonistforbundet har registrert at det er ulike kartleggingsverktøy i bruk innen feltet og lurer på om det ikke hadde vært hensiktsmessig med en opprydding slik at en kunne fått et felles verktøy på tvers av instanser og etater.

Internasjonale forpliktelser

Planen legger stor vekt på internasjonale forpliktelser, ulike konvensjoner og strategier, men disse er lite rettet mot eldre. Vi savner blant annet referanse til en publikasjon fra WHO: Tackling abuse of older people: Five priorities for the United Nations Decade of Healthy Ageing (2021-2030).

<https://www.who.int/publications/i/item/9789240052550>

Avslutning

Det er snart flere eldre enn barn og unge, også i Norge, dette gjenspeiles ikke i denne planen. Det er skuffende få tiltak som direkte berører eldre og tiltak følges heller ikke opp med bevilgninger.

Vennlig hilsen
Pensjonistforbundet

Jan Davidsen
forbundsleder

Wenche K Malmedal
Leder helseutvalget